

Sygn. akt V U 645/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Nowakowska

Protokolant st. sekr. sądowy Alina Kędzia

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2017 r. w Kaliszu

odwołania A. S.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 29 maja 2017 r. Nr (...), 29 maja 2017r. Nr (...)

w sprawie A. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość świadczenia

Zmienia decyzje Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 29 maja 2017 r.

- znak (...), w ten sposób, że ustala, iż od 1 marca 2013r. A. S. przysługiwało prawo do wypłaty 100% części uzupełniającej renty i nie jest zobowiązana do zwrotu pobranego świadczenia z tego tytułu określonego w decyzji

- znak (...) w ten sposób, że ustala, iż zachowuje ona od 1 czerwca 2017r. prawo do wypłaty części uzupełniającej renty.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29.05.2017r. znak (...)Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wstrzymał A. S. wypłatę części uzupełniającej renty rolniczej od 1.06.2017r., a decyzją z dnia 29.05.2017r. znak (...) ustalił nadpłatę 100% części uzupełniającej renty za okres od 1.03.2013r. do 31.05.2017r. w łącznej kwocie 37.256,97zł i zobowiązał ją do zwrotu kwoty 26.625,87zł z tytułu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1.06.2014r. do 31.05.2016r., gdyż nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej w rozumieniu art. 28 ust.4. ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, skoro jej mąż nadal jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni powyżej 1 ha., a dostarczona umowa dzierżawy nie odpowiada wymogom, gdyż została zawarta na 5, a nie na 10 lat i nie została zgłoszona do ewidencji gruntów i budynków.

Odwołanie od tych decyzji wniosła do Sądu A. S. podając, że ani ona ani jej mąż nie prowadzą działalności rolniczej, a wydzierżawienie gospodarstwa w 2013r. stanowiło podstawę wstecznego wyłączenia męża z ubezpieczenia rolniczego, a ponadto ma orzeczoną całkowitą niezdolność do pracy.

Organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

A. S. urodzona w dniu (...) uległa w dniu 18.05.2001r. wypadkowi pracy rolniczej pracy i w związku z tym nabyła od 18.10.2002r. prawo do renty inwalidzkiej rolniczej, przy czym świadczenie zostało przyznane jej bezterminowo.

Świadczenie było wypłacane było początkowo z uwzględnieniem 50% części uzupełniającej, a poczynając od decyzji z dnia 07.12.2012r. ze skutkiem od 1.01.2013r. z wypłatą 100% części uzupełniającej z uwagi na prowadzenie działalności rolniczej z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy.

Mąż odwołującej się K. S. w dniu 30.05.2012r. sprzedał 0,28 ha i ostatnio był właścicielem gruntów o powierzchni łącznej 5,0741 (decyzje podatkowe k 25-28)

W dniu 26.02.2013r. mąż odwołującej się zawarł z J. G. umowę dzierżawy gruntów o pow. 5,0741 ha, przy czym umowy tej nie zarejestrował w ewidencji gruntów i budynków. O fakcie wydzierżawienia gruntów powiadomił KRUS dopiero w dniu 24.04.2017r. składając kserokopię umowy (k 182 ar)

K. S. pracował zawodowo poza rolnictwem w okresach od 12.03.2015r. do 40.04.2015r. oraz od 1.05.2015r. do 10.08.2016r. (k 179) Następnie pobierał świadczenie rehabilitacyjne z ZUS do 31.03.2017r.(k 180)

Orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 09.06.2017r. został uznany za niezdolnego do pracy na okres do 30.06.2019r. (k 5)

Decyzją z dnia 28.04.2017r. Prezes KRUS orzekł wobec K. S. o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników od 26.02.2013r. uwagi na zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej od dnia wydzierżawienia gruntów. (k 183)

Konsekwencją przyjęcia, że mąż nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy było wydanie przez organ rentowy wymienionych wyżej decyzji wobec odwołującej się.

Poza sporem jest, że w decyzjach z dnia 21.11.2014r. (k 175-176), z dnia 31.12.2014r. (k 178-179) z dnia 23.05.2015r. (k 183-184), oraz w kolejnych: z 08.04.2015r., z 19.05.2015r., z 24.11.2015r., z 15.12.2015r., z 02.06.2016r. z 02.08.2016r. i z 02.03.2017r. oraz 14.03.2017r. zawarte było pouczenie o zasadach zawieszalności świadczeń i o okolicznościach na podstawie jakich uznaje się, że rolnik – emeryt, rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

We wszystkich decyzjach zawarta jest informacja, że uznaje się iż emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej jeżeli on ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego.

Odwołująca się przyznała, że nie czytała decyzji i nie знаła zasad na jakich winna być zwarta umowa dzierżawy gruntów by była skuteczna wobec KRUS, by świadczyła o tym, że rolnik zaprzestał prowadzenia gospodarstwa.

Zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 20. 12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz.U.2016. poz.227 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, podobnie jak i emerytura rolnicza składają się z części składkowej i uzupełniającej.

Stosownie do treści art.28. ust.3 cyt ustawy wypłata części uzupełniającej tych świadczeń ulega zwieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Zgodnie z ust 4 tego przepisu uznaje się, że świadczeniobiorca zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem ani współwłaścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu ustawy o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego.

Stosownie do treści ust 11 tego przepisu wypłata nie ulega zawieszeniu w przypadku gdy rencista lub emeryt uprawniony do emerytury z art.19 ust.1 prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy.

Zgodnie z wykładnią, w art. 28 ust. 4 u.s.r. ustawodawca wprowadził domniemanie, że uprawniony do świadczeń nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli on lub jego małżonek są właścicielami gospodarstwa rolnego lub prowadzą dział specjalny produkcji rolnej. Domniemanie to kreuje fikcję prawną wynikającą z faktu władztwa nad gospodarstwem rolnym, ale - jak każde domniemanie - może być obalone. Odwołująca się zakwestionowała fakt prowadzenia działalności rolniczej, a tym samym podjęła się obalenia domniemania z art. 28 ust. 4 u.s.r.

Faktyczne wyzbycie się władztwa nad gruntami po zawarciu umowy dzierżawy w dniu 26.02.2013r. potwierdzili świadkowie: J. G., która przejęła grunty w posiadanie po zawarcia umowy dzierżawy oraz M. R., który wykonywał opryski na gruntach tylko do czasu ich wydzierżawienia. (zeznania w/w świadków z rozprawy 04.10.2017r)

Zdaniem Sądu materiał zawarty w aktach sprawy wskazujący na stan zdrowia odwołującej się wykluczający jej własną pracę w gospodarstwie rolnym oraz wyzbycie się władztwa nad gruntami przez męża, który wydzierżawił grunty 26.02.2013r. i po tym fakcie najpierw pracował zawodowo poza rolnictwem, a potem ma orzeczona niezdolność do pracy, stanowią wystarczające dowody, że odwołująca się skutecznie wykazała, iż faktycznie nie prowadzi działalności rolniczej i nie uzyskuje z niej przychodów, jakkolwiek mąż pozostał właścicielem gruntów rolnych spełniających kryteria gospodarstwa rolnego..

Samo opłacanie przez niego daniny publicznej w postaci podatku rolnego nie może być utożsamiane z prawnym pojęciem prowadzenia działalności rolniczej. W orzecznictwie przyjmuje się, że w istocie opłacanie podatku rolnego, z czym wiąże się utrzymywanie gruntu w kulturze rolnej należy uznać za sprawowanie nadzoru właścicielskiego, co jednak nie oznacza prowadzenia działalności rolniczej. Pieniądze na ten podatek przekazywała mu zresztą zgodnie z umową dzierżawy J. G..

Przepis art. 28 ust. 1 u.s.r. uznaje dopuszczalność zawieszenia wypłaty świadczenia jedynie w sytuacji prowadzenia przez rencistę działalności rolniczej. Działalność rolnicza jest pojęciem prawnym, zdefiniowanym w art. 6 pkt 3 u.s.r. i oznacza działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej. Nadzór właścicielski nad gospodarstwem rolnym nie może więc być utożsamiany z działalnością rolniczą.

Wprawdzie w wyroku z dnia 9 marca 2011 r., III UK 81/10 (LEX nr 818608) Sąd Najwyższy wyraził pogląd: "prowadzenie działalności rolniczej nie musi polegać na wykonywaniu pracy fizycznej. Możliwe jest jej prowadzenie polegające na samym zarządzaniu gospodarstwem", ale opłacanie podatku nie mieści się w pojęciu zarządzania.

W orzecznictwie sądowym ukształtowana jest już linia stwierdzająca, że o dopuszczalności zawieszenia wypłaty świadczenia decyduje jedynie przesłanka faktycznego prowadzenia działalności rolniczej, nie samo posiadanie tytułu prawnego do gospodarstwa rolnego.

Art. 28 cyt. ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników uznaje dopuszczalność zawieszenia wypłaty świadczenia jedynie w sytuacji prowadzenia przez rencistę działalności rolniczej, która to z kolei działalność rolnicza jest pojęciem prawnym, zdefiniowanym w art.6 pkt.3 w/w ustawy. Przepis art. 28 ust. 4 nie stanowi samoistnej przesłanki dopuszczającej zawieszenie wypłaty świadczenia, a powinien być odczytany, jako domniemanie prawne ukonstytuowane na użytek zastosowania ogólnej zasady wynikającej z art. 28 ust. 1 ustawy u.s.r.

Taki pogląd wyrażony został m.in.przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 6.05.2004r. (II UZP 5/04). Podobnie wcześniej w wyroku z dnia 27.05.1997r. – (IIUKN 145/10). Został również potwierdzony przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 25.06.2015r. w sprawie IIIAUa 915/14 i Sąd Apelacyjny we Wrocławiu z 15.03.2012r. IIIAUa 23/12.

Sąd orzekający podziela go.

Dodatkowo należy zauważyć, że ten sam stan faktyczny, czyli wydzierżawienie gruntów w 2013r. i wyzbycie się władztwa nad ziemią jest przez organ rentowy inaczej interpretowane na użytek zawieszalności części uzupełniającej w odniesieniu do odwołującej się, a inaczej na użytek podlegania ubezpieczeniu rolniczemu przez jej męża. W jego przypadku z mocą wsteczną przyjęto, że zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej od daty umowy dzierżawy, a w przypadku odwołującej się, że nie zaprzestała.

W niniejszej sprawie odwołująca się udowodniła, że nie prowadziła ani ona ani jej mąż żadnej faktycznej działalności rolniczej.

Skoro zatem od czasu wydzierżawienia gruntów w dniu 26.02.2013r. odwołująca się nie prowadziła faktycznie działalności rolniczej, to za bezzasadne należy uznać żądanie zwrotu świadczenia pobranego za okres od 1.06.2014r. do 31.05.2017r. oraz zawieszenie wypłaty części uzupełniającej świadczenia od 1.06.2017r.

Obie zaskarżone decyzje podlegały więc zmianie i zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 kpc orzeczono jak w wyroku.